

Otvorenost izvršne vlasti u Srbiji

Autorka:

Milica Tošić, Partneri Srbija

Istraživači i saradnici:

Jasna Stojanović, Kristina Kalajdžić i Damjan Mileusnić

Recenzent:

Ana Toskić Cvetinović

Izdavač:

Partneri Srbija

Prelom i dizajn:

Kliker dizajn

Beograd, septembar 2023. godine

Ovaj dokument je deo projekta koji finansira Nacionalna zadužbina za demokratiju (NED). Sadržaj ne odražava nužno mišljenje donatora.

Sadržaj

.....

Uvod	5
Indeks otvorenosti	5
Činioci indeksa otvorenosti	5
Vlada republike Srbije i Vlada Autonomne pokrajine Vojvodina	7
Ministarstva	10
Organi uprave	13
Zaključci i preporuke	15
Metodoloija	16

Uvod

Indeks otvorenosti

Već nekoliko godina unazad, indeks otvorenosti izvršne vlasti u Republici Srbiji nalazi se ispod polovine ispunjenosti indikatora. Ovaj indeks ukazuje na učinak izvršnih vlasti u poštovanju principa dobrog upravljanja i otvorenosti prema građanima. I u 2022. godini, otvorenost izvršne vlasti u našoj zemlji nastavlja da bude među najlošije ocenjenim u regionu.

Poređenje ovogodišnjih rezultata sa prošlogodišnjim pokazuje da ključni parametri uglavnom nisu unapređeni u znatnoj meri, a u nekim oblastima su i nazadovali. Sa indeksom otvorenosti 43,12%, Vlada Republike Srbije i Pokrajinska Vlada Autonomne pokrajine Vojvodine nalaze se na poslednjem mestu u poređenju sa drugim zemljama u regionu.

Sa indeksom otvorenosti 51,48%, naša ministarstva nalaze se na drugom, od ukupno četiri mesta, dok organi uprave zauzimaju ubedljivo poslednje mesto, sa 35,1% otvorenosti. Iako je prošle godine nakon ovog istraživanja ukazano na to da je tadašnja ocena otvorenosti organa uprave (38,66%)^[1] neprihvatljivo niska, trend netransparentnog i zatvorenog poslovanja je nastavljen je da se primenjuje jednakim ili jačim intenzitetom.

Činioci indeksa otvorenosti

Otvorenost vlasti može se posmatrati i na složeniji način, odvojenim ocenjivanjem činilaca od kojih je ovaj princip sadržan – pristupačnost, transparentnost, integritet i učinkovitost. Svaki od ovih principa ocenjuje se detaljnom proverom velikog broja indikatora. Na primer, za zakonodavnu vlast se prati 110 indikatora, za Vladu 97, za ministarstva 53^[2], a za organe uprave 44. Ovakav pristup je ključan za

[1] Procenat dobijen računanjem aritmetičke sredine indeksa vlada, ministarstava i organa uprave

[2] Važno je napomenuti da je zbog formiranja nove Vlade u Republici Srbiji bilo nemoguće primeniti sve indikatore na svih 25 ministarstava. Formiranjem Vlade osnovano je 7 novih ministarstava, na koje je bilo nemoguće primeniti sve indikatore jer se odnose na period 2022. godine. Imajući to u vidu treba sa rezervom uzeti rezultate ovogodišnjeg monitoringa srpskih ministarstava, o čemu će biti više reči u posebnom odeljku gde su predstavljeni rezultati monitoringa za ministarstva.

bolje razumevanje aspekata koji loše funkcionišu i čijem unapređenju je potrebno pristupiti sa više truda.

Pristupačnost se odražava kroz praksu institucije kad je u pitanju pristup informacijama od javnog značaja, mogućnost građana da učestvuju u javnim raspravama i javnim konsultacijama, dostupnost e-usluga na sajtovima institucije, dostupnost e-kanala komunikacije za postavljanje pitanja, ulaganje primedbi na rad institucija i slično. Iako je u čitavom regionu pristupačnost organima uprave veoma slabo ocenjena, Srbija ovde zauzima pretposlednje mesto sa 30,06%. Situacija je nešto bolja kada su u pitanju ministarstva (43,95%) i vlade (44,67%).

Transparentnost se ogleda u dostupnosti raznih informacija, kao što su prikaz organigrama, kontakt podataka funkcionera, biografija istaknutih funkcionera, programa rada, izveštaja o radu, strategija, planova, podataka o javnim nabavkama... Sa ocenama 42,99% (Vlada Republike Srbije i Vlada AP Vojvodine), 45,88% (ministarstva) i 38,69% (organi uprave), ni transparentnost nije nešto čime Srbija može da se pohvali. Pozitivna promena u odnosu na prethodne godine je to što je počeo sa radom Jedinostveni informacioni sistem informatora o radu koji vodi Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti. Na ovaj način, ne samo da je olakšan pristup informatorima o radu svih institucija (odnosno onim koje su ga izradile i objavile), već je olakšan i pristup informacijama, imajući u vidu da informatori imaju jednoobraznu preglednu strukturu. Ipak, organi još uvek nisu usvojili praksu da u informatorima navode sve podatke koji bi u njima trebalo da budu sadržani.

Integritet se ocenjuje kroz dostupnost informacija o zaštiti uzbunjivača, objavljivanje planova integriteta i drugih antikorupcijskih dokumenata, obučenosť službenika za postupanje u slučajevima korupcije, neregularnosti, konflikta interesa, sve ono što zajedno možemo da definišemo kao mehanizme za prevenciju korupcije. Srbija i ovde nastavlja trend niskih ocena sa 35,25% za vlade, 41,78% za ministarstva i zabrinjavajućih 12,5% za organe uprave.

Učinkovitost se odnosi na praćenje i ocenu rada koje institucija treba da sprovode kako bi unapredila svoj rad. U okviru ove oblasti posmatrano je da li institucije izrađuju i dostavljaju finansijske izveštaje drugim nadležnim institucijama, kao i da li koriste indikatore učinka prilikom izrade planova i izveštaja. Sa 37,50% za vlade, 26,67% za ministarstva i 37,50% za organe uprave, Srbija i za ove indikatore zauzima poslednja mesta u odnosu na države regiona.

Vlada republike Srbije i Vlada Autonomne pokrajine Vojvodina

Iako je indeks otvorenosti Vlade Republike Srbije (54,94%) znatno viši od indeksa Vlade Autonomne pokrajine Vojvodine (31,03%), obe institucije bi trebalo da ulože napore da svoj budući rad učine otvorenijim i pristupačnijim javnosti.

Obe Vlade pokazuju samo elementarni nivo transparentnosti, tako što su javnosti učinile dostupnim šematski prikaz unutrašnjeg uređenja institucije (organigram), opise nadležnosti, biografije predsednika institucije, kodekse i poslovnike. Međutim, javnost ostaje uskraćena za ključne informacije o radu ovih institucija, imajući u vidu da Pokrajinska Vlada nije objavila godišnji program rada, aktuelne strategije koje primenjuje, dok ni pokrajinska ni republička nisu objavile godišnje, polugodišnje i kvartalne izveštaje o radu.

Dodatni problem predstavlja i to što ni republička ni pokrajinska Vlada ne objavljuju dnevne redove sednica, zapisnike i transkripte sa sednica, kao ni dokumenta koja se na sednicama razmatraju. Objavljivanjem ovih dokumenata, građani bi dobili uvid u proces donošenja odluka i aktivnosti izvršne grane vlasti. To omogućava građanima da prate obećanja, akcije i odluke vlade, kao i da je pozovu na odgovornost ukoliko se uoče nepravilnosti ili nedoslednosti. U situacijama kada sednice nisu opravdano zatvorene za javnost, bila bi dobra praksa da vlade objavljuju i video snimke sa sednica.

Po pitanju javnih nabavki, postupanje obe vlade je potpuno netransparentno. Na sajtovima institucija nisu objavljeni planovi javnih nabavki, pozivi za javne nabavke, odluke, ugovori i aneksi, kao ni izveštaji. Ove informacije je moguće pronaći pretragom Portala javnih nabavki (u skladu sa zakonom), ali bi zbog unapređenja transparentnosti i olakšavanja građanima da pristupe informacijama koje se tiču raspolaganja javnim novcem trebalo da budu dostupne i na sajtovima institucija koje sprovode postupke javnih nabavki.

Situacija je jednako loša kada su u pitanju informacije o budžetu kojim institucija raspolaže. Sajtove obe institucije odlikuje potpuno odsustvo finansijskih planova i izveštaja, završnih

računa i predloga budžeta. Vlada Autonomne pokrajine Vojvodine je malo unapredila situaciju kada je u pitanju objavljivanje informacija o zaradama službenika i funkcionera u odnosu na 2021. godinu. Tada su se na njihovom sajtu mogli pronaći samo koeficijenti na osnovu kojih nije moguće izračunati o kojim iznosima je reč, dok su za 2022. godinu objavljeni precizni iznosi zarada za rukovodeće pozicije, dok je za sve ostale naveden samo zbirni iznos. Bitno je napomenuti da ove institucije nisu objavile građanski vodič kroz budžet, kao dokument koji treba da doprinese većem razumevanju budžetskog procesa, kao i da predstave odluke kojima su se nadležni organi vodili prilikom sastavljanja budžeta. Imajući u vidu da se budžetska sredstva u najvećem delu sastoje od poreza koje plaćaju građani, veoma je važno da raspodela i trošenje ovih sredstava bude transparentna.

Postupanje Vlade je bilo neadekvatno i kada je u pitanju postupak usvajanja državnog budžeta. Vlada Republike Srbije, na 7. sednici održanoj 17. novembra 2022. godine usvojila je Predlog zakona o budžetu za 2023. godinu. Zakonski rokovi nisu ispoštovani, jer je po važećem budžetskom kalendaru Vlada bila u obavezi da do 1. novembra tekuće godine usvoji Predlog zakona o budžetu za narednu godinu. To odstupanje je značajno skratilo skupštinsku proceduru i vreme za raspravu. Problem predstavlja i to što se na istoj sednici Vlade odlučivalo o još 13 različitih zakonskih i podzakonskih akata, čime nije ostavljeno dovoljno vremena za sveobuhvatnu raspravu o ovom dokumentu.

Ni republička ni pokrajinska vlada nemaju izrađene strategije za komunikaciju sa javnošću. Takođe, nisu pronađena ni strateška dokumenta koja bi se odnosila na unapređenje otvorenosti i transparentnosti izvršne vlasti. Ovo ukazuje da ne postoji strateška opredeljenost vrha izvršne vlasti da se ove politike unaprede. Dodatno, ovo negativno utiče na motivaciju drugih institucija da preduzmu korake u cilju unapređenja transparentnosti i otvorenosti.

Kada je u pitanju pristupačnost, obe Vlade predstavljaju primer loše prakse. Ne samo da nisu dostavili odgovore na upitnike, već nisu odgovorili ni na zahteve za slobodan pristup informacijama od javnog značaja, na koje su zakonom obavezane da dostave odgovore.

Ono što je pohvalno je to što obe institucije koriste društvene mreže u komunikaciji sa građanima, a i na sajtovima imaju direktne kanale za komunikaciju, kao i kanale za pristup e-upravi. Sajтови obe institucije sadrže aktuelne podatke o ostvarivanju prava na pristup informacijama od javnog značaja, ali ne i odgovore na pitanja koja su im na ovaj način do sada postavljana.

Vlada autonomne pokrajine Vojvodine je objavila Etički kodeks, koji uređuje konflikt interesa, korišćenje javne imovine, poklone i usluge, kao i političke aktivnosti. Na sajtu republičke Vlade ne postoji ovakav dokument, što dovodi u pitanje volju najvišeg izvršnog organa da vodi adekvatnu antikoruptivnu politiku. Nijedan od dva sajta ne sadrži informacije o zaštiti uzbunjivača. Promovisanje standarda zaštite uzbunjivača od strane državnih organa je ključno u ohrabivanju pojedinaca da iznose informacije o nepravilnostima ili koruptivnim

aktivnostima, kao i da govore o problemima bez straha od odmazde i uz poverenje u zakonodavne mehanizme. Za razliku od pokrajinske Vlade, republička koristi indikatore učinka prilikom izrade godišnjih planova i izveštaja o radu. Korišćenje ovih indikatora treba da bude praksa svih institucija, jer se na taj način omogućavai praćenje postignutih rezultata, efikasno planiranje i donošenje informisanih odluka, kao i kontinuirano unapređenje politika i prilagođavanje u odnosu na potrebe i izazove.

Ministarstva

Ukupan broj ministarstava trenutnog saziva, nad kojima je vršen monitoring je 25. Međutim, njih 7 je novoosnovano - Ministarstvo kulture, Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija, Ministarstvo turizma i omladine, Ministarstvo informisanja i telekomunikacija, Ministarstvo sporta, Ministarstvo unutrašnje i spoljne trgovine, Ministarstvo za javna ulaganja. Usled nepostojanja istorijskih podataka o njihovom delovanju, stepen njihove otvorenosti je meren na osnovu redukovanog broja parametara.

Kako bi rezultati ministarstava Republike Srbije bili komparativni sa rezultatima ministarstava država regiona, ovih 7 novoformiranih je izuzeto iz uzorka na osnovu kog je izračunat finalni procenat. Dakle, indeks otvorenosti 18 ministarstava na koje su primenjeni svi indikatori iznosi 51,48%. Ipak, ove procenat treba uzeti sa rezervom, jer zbog nemogućnosti da se sva ministarstva jednako ocenjuju, oni ne odražavaju stanje dovoljno precizno.

Od ministarstava koja imaju dugogodišnji kontinuitet trajaja, najbolji rezultat je ostvarilo Ministarstvo prosvete (69,38%), a najmanji Ministarstvo privrede (39,35). Iako nam ovaj način merenja ne dozvoljava da napravimo detaljnu analizu otvorenosti novih ministarstava, primenom redukovanog broja indikatora možemo zaključiti da je najbolje rezultate ostvarilo Ministarstvo sporta, a najslabije Ministarstvo za javna ulaganja.

Sva ministarstva imaju funkcionalne sajtove, sa pretraživačima koji uglavnom rade. Na svim sajtovima su objavljeni podaci o nadležnosti ministarstva, organigrami, spiskovi državnih funkcionera, kontakt podaci. Sva ministarstva imaju objavljenu biografiju ministra, osim Ministarstva za javna ulaganja, gde postoji odeljak „minister“, ali u njemu nema nikakvih informacija.

Osim za Ministra za javna ulaganja, imovinske karte svih drugih ministara su objavljene na sajtu Agencije za borbu protiv korupcije. Informatori o radu svih ministarstava sadrže informacije o zaradama javnih funkcionera, osim Ministarstva za brigu o selu, Ministarstva unutrašnje i spoljne trgovine, Ministarstva za javna ulaganja, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija. Jedanaest ministarstava na svojim sajtovima ima objavljen plan integriteta, što je značajan pomak u odnosu na 2021. godinu, kada su ovaj dokument objavila samo 3 ministarstva.

Samo dva ministarstva imaju objavljene godišnje programe rada – Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture. Godišnji programi rada pomažu ministarstvima da organizuju svoje aktivnosti i resurse na efikasan način, kao i da bolje usmere resursa prema ključnim oblastima. Odsustvo objavljenih programa

rada građanima otežava praćenje napretka i procenu odgovornosti ministarstava prema ostvarenju postavljenih ciljeva, što je dodatni pokazatelj da ministarstva ne ispunjavaju standarde proaktivne transparentnosti.

Kada je u pitanju finansijska transparentnost, devetnaest ministarstava na svojim sajtovima ima objavljene finansijske planove za 2022. godinu, kao i finansijski izveštaj za 2021. godinu. Ovo predstavlja ozbiljan napredak u odnosu na prošlogodišnji monitoring, kada je ovakvu praksu imalo samo 6 ministarstava. Završni račun objavljuje 16 ministarstava.

Svih 25 ministarstava je objavilo planove javnih nabavki na svojim sajtovima, a 15 objavljuje javne pozive za javne nabavke. Ministarstva uglavnom objavljuju odluke o sprovedenim javnim nabavkama – 15 sajtova sadrži ove informacije. Situacija je drugačija kada je u pitanju objavljivanje zaključenih ugovora o javnim nabavkama – objavljuje ih samo 5 ministarstava, dok se aneksi ugovora o javnim nabavkama ne mogu naći ni na jednom sajtu ministarstva. Jedanaest ministarstava je objavilo izveštaje o sprovedenim javnim nabavkama u toku prethodne godine.

Samo pet ministarstava na svom sajtu ima informacije o zaštiti uzbunjivača – Ministarstvo kulture, Ministarstvo pravde, Ministarstvo informisanja i telekomunikacija, Ministarstvo sporta, Ministarstvo za brigu o selu. Sva ministarstva imaju ažurne podatke o ostvarivanju prava na pristup informacijama od javnog značaja.

Ministarstva imaju malo bolju praksu kada je u pitanju predlaganje zakona i održavanje javnih rasprava. Uglavnom sva ministarstva na svojim sajtovima objavljuju nacрте predloženih zakona. Šesnaest ministarstava objavljuje izveštaje o sprovedenim javnim raspravama. Samo 2 ministarstava na svojim sajtovima imaju objavljene analize efekata propisa za predložene zakone, što je Zakonom o planskom sistemu propisano kao obaveza svih organa u procesu izrade zakona.

Kada je u pitanju objavljivanje informacija o saradnji ministarstva sa organizacijama civilnog društva, pozitivnu praksu imaju Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo prosvete, Ministarstvo za evropske integracije, Ministarstvo kulture, Ministarstvo spoljnih poslova, Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, Ministarstvo rudarstva i energetike, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, Ministarstvo sporta, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, Ministarstvo turizma i omladine, Ministarstvo informisanja i telekomunikacija, Ministarstvo za brigu o porodici i demografiji, Ministarstvo za brigu o selu i Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija.

Ministarstva uglavnom imaju aktivne Facebook naloge, dok Twitter nalog ima 11 ministarstava. Sajtovi 12 ministarstava imaju direktan kanal za komunikaciju sa građanima.

Partneri Srbija su u okviru sprovođenja monitoringa svim ministarstvima poslali zahtev za slobodan pristup informacijama od javnog značaja i upitnik. Na zahtev za slobodan

pristup su odgovorila ukupno 22 ministarstva, a od toga 6 nakon isteka zakonskog roka. Odgovore na upitnik dostavilo je 8 ministarstava.

Organi uprave

Monitoring je vršen na uzorku od 43 nasumično odabrana organa uprave u Republici Srbiji. Neki od njih su samostalni organi, a neki su organi u sastavu ministarstava. Ukupan indeks njihove otvorenosti je 35,10%, što ih stavlja na ubedljivo poslednje mesto u odnosu na zemlje u regionu. Iako je ova ocena blago poboljšana u odnosu na 2021. godinu (kada je iznosila 31,20%), bitno je napomenuti da procenti nisu u potpunosti komparativni, jer se i reprezentativni uzorci organa uprave za ove dve godine razlikuju.

Kada je u pitanju transparentnost, zbirna ocena ovih organa je 38,69%. Pristupačnost iznosi 30,60%, dok potpuno zabrinjavaju ocene za integritet (12,50%) i učinkovitost (11,14%).

Uprava za biomedicinu i Uprava za rezerve energenata ostvarile su jednocifren indeks otvorenosti. Ovi organi uopšte nemaju svoj sajt, već samo odeljak na sajtu ministarstva kom pripadaju.

Najbolje rezultate su ostvarili Nacionalna akademija za javnu upravu (50,20%), Komisija za kontrolu državne pomoći (52,69%) i Direkcija za mere i dragocene metale (52,1%). Imajući u vidu da i ovi indeksi jedva prelaze polovinu vrednosti, jasno je da je potrebno izvršiti ozbiljne napore kako bi se celokupna otvorenost organa uprave unapredila.

Od 43 organa, samo 24 imaju pretraživač sajta koji radi. Organigram se može naći na skoro svim sajtovima (39), dok svi organi imaju objavljene informacije o nadležnosti i delovanju institucije. Biografija direktora institucije objavljena je na svega 14 sajtova.

Samo 27 organa ima objavljene i ažurne informacije o zaradama zaposlenih. Više od pola organa uprave (32) objavilo je plan budžeta i završni račun, dok se izveštaj o budžetu može se naći na sajtovima samo 4 organa.

Samo 9 organa objavljuje godišnje programe rada, dok se izveštaji o radu mogu naći na sajtovima 12 organa.

Organi uprave su uglavnom netransparentni i kada je u pitanju njihovo poslovanje vezano za javne nabavke. Trideset šest sajtova sadrži godišnje planove javnih nabavki, dok se izveštaji o sprovedenim javnim nabavkama mogu naći na 19 sajtova. Samo 4 organa su objavila zaključene ugovore o javnim nabavkama, a anekse ne objavljuje nijedan organ.

Trideset šest organa na svojim sajtovima ima ažurne informacije vezane za slobodan pristup informacijama od javnog značaja, dok se odgovore na pitanja koja su im građani na ovaj način postavili mogu naći na sajtu samo jednog organa.

Organi uprave uglavnom nemaju aktivne Facebook, niti Twitter naloge.

Partneri Srbija su u okviru sprovođenja monitoringa svim ovim organima uprave poslali upitnike i zahtev za slobodan pristup informacijama od javnog značaja. Na zahtev je odgovorilo 35 organa, od toga 3 nakon proteka zakonskog roka. Osam organa nije odgovorilo uopšte. Samo šest organa je dostavilo odgovor na upitnik.

Zaključci i preporuke

Ukupan indeks otvorenosti organa izvršne vlasti Republike Srbije za 2022. godinu iznosi 43,14%. Imajući u vidu da je otvorenost vlasti jedno od ključnih pitanja reforme javne uprave i procesa evropskih integracija kojima naša zemlja teži, jasno je da se ovom problemu ne posvećuje dovoljna pažnja.

Primetno je da institucije uglavnom održavaju privid transparentnosti, tako što javnosti čine dostupnim osnovne informacije, kao što su nadležnost institucije, imena najviših javnih funkcionera i kontakt podatke. Međutim, građani ostaju uskraćeni za ključne informacije o radu ovih institucija, te je neophodno apelovati na institucije da ažurno objavljuju godišnje programe rada, izveštaje o radu, kao i aktuelne strategije koje primenjuju.

Poseban akcenat potrebno je staviti na unapređenje finansijske transparentnosti, odnosno na objavljivanje finansijskih planova, aktuelnih budžeta i završnih računa.

Takođe, neophodno je da i republička i pokrajinska Vlada počnu ažurno da objavljuju agende svojih sednica, zapisnike i transkripte, kako bi omogućili građanima da prate i učestvuju u procesima donošenja najviših državnih odluka i generalno steknu uvid u kompetencije javnih funkcionera.

Partneri Srbija su svim institucijama koje su predmet monitoringa poslale upitnike i zahteve za slobodan pristup informacijama od javnog značaja. Od ukupno 70 institucija, odgovore na upitnik dostavilo je 14, a odgovore na zahtev za slobodan pristup informacijama od javnog značaja od javnog značaja 57 institucija. Ovo pokazuje da institucije retko odgovaraju na upite građana ukoliko nemaju zakonsku obavezu da to učine, kao i da uglavnom ne izražavaju volju da ostvare saradnju sa civilnim sektorom.

Posebno zabrinjava to što sajtove gotovo svih institucija odlikuje potpuno odsustvo planova integriteta, kodeksa koji uređuju sukob interesa, korišćenje javne imovine, kao i informacija o zaštiti uzbunjivača. Ovaj podatak, kao i činjenica da u praksi postoji jako malo slučajeva u kojima je država pružila zaštitu uzbunjivačima, jasno ukazuju da je neophodno i urgentno da institucije posvete posebne napore jačanju antikorupcijske politike.

Kao posebnu preporuku koja bi unapredila otvorenost svih organa uprave u našoj zemlji istakli bismo donošenje posebne strategije koja bi za cilj imala unapređenje transparentnost i jačanje poverenja građana u organe javne vlasti.

Metodoloija

Regionalni indeks otvorenosti se zasniva na skupu principa sadržanih u metodologiji kojom se osigurava da dobijeni rezultati budu tehnički i politički validni za donošenje zaključaka u vezi sa tim u kojoj meri institucije jedne zemlje poštuju principe dobrog upravljanja.

Regionalni indeks otvorenosti meri učinak izvršnih vlasti i parlamenata u poštovanju principa dobrog upravljanja, i to na osnovu četiri principa: (1) transparentnost, (2) pristupačnost, (3) integritet i (4) učinkovitost, s tim što se kroz sva ova četiri principa prožima i prati još jedan domen - otvoreni podaci.

Princip transparentnosti podrazumeva da su organizacione informacije, budžet i postupak javnih nabavki javno dostupni i objavljeni. Pristupačnost se odnosi na obezbeđivanje i poštovanje procedura za slobodan pristup informacijama, te poboljšanje dostupnosti informacija kroz mehanizam javnih rasprava i jačanja interakcije sa građanima. Integritet obuhvata dostupnost mehanizama za prevenciju korupcije. Poslednji princip, učinkovitost, odnosi se na spremnost institucija da uče iz tekućih procesa i unapređuju ih kroz uspostavljene sisteme za nadgledanje, vrednovanje i učenje. Svaki od ovih principa Indeksa je dalje razrađen kroz poddomene i pokazatelje kojima se dodeljuje odgovarajuća vrednost unutar principa pod koje potpadaju.

Metodologija je razvijena uz konsultovanje velikog broja kredibilnih izvora koji navode najbolje međunarodne prakse i standarde dobrog upravljanja. Oni su dalje razrađeni kroz posebne kvantitativne i kvalitativne indikatore koji se ocenjuju na osnovu dostupnosti informacija na službenim internet stranicama institucija, kvaliteta pravnog okvira za pojedinačna pitanja, drugih izvora javnog informisanja te zahteva za slobodan pristup informacijama i upitnika koji su prosleđeni institucijama.

Kroz oko 40 do 100 indikatora, u zavisnosti od institucije, merili smo i analizirali otvorenost 232 institucije izvršne vlasti u regionu. Merenje je sprovedeno u periodu od januara do kraja aprila 2023.

Greška merenja iznosi +/- 3 %.

Na osnovu rezultata istraživanja, uradili smo analizu sa ključnim kritičnim tačkama i problemima u domenu otvorenosti rada institucija za koje se nadamo da su od koristi za unapređenje njihovog rada.

